

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Brevis Et Vtilis Commentarivs In Priorem Epistolam Pauli
ad Corinthios, & in aliquot capita secundæ**

Melanchthon, Philipp

Vitebergæ, 1561

VD16 M 2618

Fidelis autem Deus est, qui non sinit, &c.

urn:nbn:de:hbz:466:1-36296

Et si autem hominibus ualdē difficile est ista diiudicare, tamen ut cunq; discrimen considerandum est, & cogitandum, quā uarij et horrendi lapsus sint sanabiles & insanabiles, & excitandæ mentes sunt ad timorem Dei, & ad inuocationem, sicut præcipit Petrus: Sobrii estote, & uigilate, quia aduersarius uester Diabolus, tanq; Leo rugiens circumit, quærens quem deuoret, cui resistite fortes in Fide,

πιστὸς δὲ ὁ Θεὸς ὃς οὐκ ἐλάσσει.

Fidelis autem Deus est, qui non sinit, &c.

ANtea tradidit seuerissimam admonitionem, ut simus uigilantes, & illecebris cupiditatum ac Diabolo repugnemus. Nunc consolationem de protectione diuina, & auxilio Dei addit. Et est argumentum à possibili: Cum & debeatis & possitis repugnare prauis illecebris, non sitis ignaui. Potestis autem uincere, quia Deus & pericula maiora arcet, & uobis in uestris certaminib; opitulatur. Ideo inquit: *Fidelis Deus, qui non sinit uos ten-*

G 4 tari,

I. EPISTOLA AD

tari, supra quam ferre potestis, imò
& cum tentatione dabit euentum,
ut uincere possitis.

Fidelis est beneficus & uerax. Mife-
retur infirmitatis nostræ, & promisit auxi-
lium. Ideo uerè nobis adest, sicut prote-
xit & adiuuit Abraham in periculis uso-
ris, ac Ioseph tentatum ab adultera, & po-
stea coniectum in carcerem, & Moysen in
tota gubernatione aduersus Pharaonem &
seditiosos, ne uel opprimeretur ab hosti-
bus, uel fractus desperatione à Deo defice-
ret. Et experiuntur omnes p̄ hanc præ-
sentiam DEI omnibus temporibus, si-
cut clamat Dauid Psalmo 27. Domi-
nus adiutor meus & protector me-
us, in ipso sperauit cor meum, &
adiutus sum. Et Psalm: 90. Cum
ipso sum in tribulatione, eripiam
eum & glorificabo eum. Et Psal-
mo 144. Alleuat Dominus omnes,
qui corruunt, & erigit omnes elisos.

Hæc & similia dicta propriissimè con-
gruunt cum dicto Pauli in hoc loco.

Sed cum tam multi superati à Diabo-
lo, & sua infirmitate, ruant in exitium, ut
maxima

maxima pars populi in deserto. et parabola de semine Matth: 13. significat plurimos deficere à Deo: Quomodo congruit ad hæc dicta, quod tanta multitudo non protegatur?

Respondeo: Semper in Ecclesia duæ sunt partes. Vna habens initia timoris & fidei, quæ quanquam infirma est, tamen habet exercitia Pœnitentiæ & Inuocationis, & retinet timorem Dei & Fidem, de qua parte dicitur: Habenti dabitur. Item Psalmo 144. Prope est Dominus omnibus inuocantibus eum, omnibus inuocantibus eum in Veritate: Item, Quanto magis pater uester cœlestis dabit Spiritum sanctum petentibus? Item Esaia 66. Ad quem respiciam, nisi ad contritum Spiritu & tremmentem sermones meos.

Altera pars est secunda sine exercitijs pœnitentiæ & inuocationis, ebria uoluptatibus, aut admiratione & fiducia suæ sapientiæ & iusticiæ, ut Saul Achitophel, Absolon, & alij innumerabiles. Hi superantur à Diabolo, quia sunt sine timore Dei, sine agnitione infirmitatis suæ, sine dolore, nec expetunt auxilium Dei. Non igitur accusent Deum, quod non prote-

G 5 guntur

I. EPISTOLA AD

guntur, sed seipsos, quia ipsi suo furore ar-
cent Deum iuxta illa dicta: A non habente
etiam id quod habet auferetur. Item, Marc
12. Et ueniens inuenit domum ociosam.
Tunc alios septem Spiritus assumit ne-
quiores, & fiunt nouissima peiora priori-
bus. Et 2. Pet. 2. Si cum effugeritis con-
taminaciones mundi, rursus eis implicabi-
mini, fiunt posteriora deteriora prioribus.

Ex his & similibus testimonijs mani-
festum est, dictum in Paulo intelligendum
esse de his, qui habent exercitia poeniten-
tiae & inuocationem: Fidelis est Deus,
nec sinet Vos tentari, supra quam
ferre potestis, Vos uidelicet, non furen-
tes securitate, sed habentes exercitia poe-
nitentiae & inuocationis, sicut & Salomon
inquit: Beatus qui semper est pavidus. Et
Zacha: 1. dicitur: Conuertimini ad me, et
ego conuertar ad uos, Et Esaia 1. Desisti-
te mala facere, & discite bene facere. Si fu-
erint peccata uestra sicut coccinum, eritis
candidi sicut nix. Hos igitur protegit
Deus, hos sustentat uelut subiecta manus,
ut nutantes, aut labentes non ruant in exi-
tium. Et in horum tentationibus regit
euentus, & dat placidos exitus, sicut hic
dicitur,

dicitur, Dat cum tentatione exitum seu liberationem ut uincere possint.

Sed de securis, qui non habent exercitia pœnitentiæ, dicitur Prouerb: primo: Quia uocauî & renuistis, & increpationes meas neglexistis, ego quoque in exitio uestro ridebo.

Hac distinctione considerata securitatem corrigamus, & inuocationem exuscitemus. Ita nobis dulcissimam consolationem in his dictis Pauli propositam esse sciamus.

φεύγετε ἀπὸ τῆς εἰδωλολατρίας.

Redit ad speciales admonitiones, ac primum generaliter prohibet, ne polluantur ullis contragijs cultus Idolorum, id est, ne accedant ad sacrificia Ethnica, item ne scientes ueniant in conuiuia, in quibus usitatum erat, uesci parte carniû consecrata. Habebant enim certæ familiæ suæ quædam sacrificia, & dies festos, in quibus cognati cognatos uocabant.

Erat autem impia & tetra confusio, profiteri agnitionem ueri Dei, & uel interesse sacrificijs Idolorum, uel conuiujs, ubi
pars

I. EPISTOLA AD

pars consecrata quasi religione quadam
proponeretur.

Hanc confusionem fieri prohibet, &
nunc quoque tetra confusio est, inter
se pompæ, in qua panis adoratur, & in-
telligere, panem in ea pompa esse Idolum.
Considerentur hic & alia similia exempla.

Cum autem fiat mentio conuiuio-
rum, Paulus Antithesin facit Cœnæ Do-
mini, & sacrificiorum ac conuiuiorum
Ethnicorum, & expressè inquit, non faci-
endam esse talem confusionem mensæ Chris-
ti & mensæ dæmonum. Hæc est sum-
ma huius Loci. Nunc uerba Pauli ordinè
consideremus.

τὸ ποτήριον τῆς εὐλογίας, ὃ
εὐλογῶμεν.

*Calix benedictionis, quem
benedicimus &c.*

Manifestum est loqui Paulum de cœ-
næ Domini. Est igitur calix benedi-
ctionis, calix, quo sumitur sanguis Chris-
ti, sicut sonant uerba de institutione Cœ-
næ apud Mattheum, Marcum, Lucam, &
infra cap. 11.

Nominat autem calicem benedictio-
nis, &